

Raadar

Speciale editie
DNA-afname

DIGITALE NIEUWSBRIEF VAN DE RAAD VAN BEHEER

VERPLICHTE DNA-AFNAME BIJ RASHONDEN. ZEKERHEID OVER AFSTAMMING ZORGT VOOR INZICHT IN KWALITEIT!

De Nederlandse kynologie staat aan de vooravond van een reeks beslissingen die niet alleen heel belangrijk zijn voor de verdere ontwikkeling van onze rashonden in Nederland maar zelfs voor het voortbestaan van de Nederlandse kynologie.

Diverse (eerste) maatregelen die het fokken met ouderdieren die lijden aan erfelijke c.q. rasspecifieke aandoeningen moeten tegengaan worden op 24 mei 2012 genomen. Ouderdieren moeten worden onderzocht op aandoeningen die in het betreffende ras voorkomen. Als we straks werk willen maken van de gezondheid door rashonden met aandoeningen uit te sluiten voor de fokkerij dan moeten we absolute zekerheid hebben over de afstamming.

Tot op heden kunnen wij die afstamming niet garanderen. Wij zijn afhankelijk van datgene wat de eigenaar van de teef of de dekaangifte invult en gaan uit van de goede trouw van deze persoon. De basis voor onze nieuwe maatregelen en voor het fokbeleid is echter dat wij met zekerheid kunnen zeggen dat de ouderdieren daadwerkelijk de dieren zijn die op de stamboom vermeld worden. De enige mogelijkheid die ons die garantie kan geven is de afstamming controleren met DNA.

De verplichte DNA-afstammingscontrole is eigenlijk zowel basiswaarde als sluitstuk van het duurzame fokbeleid.

Maar als we bij de ouderdieren beginnen, dan is er eigenlijk toch nog geen echte zekerheid over de gehele afstamming?

Dat klopt. We weten dan nog niet zeker of de afstamming van grootouders of overgrootouders klopt. We moeten echter ergens beginnen. Door DNA af te nemen van de ouderdieren hebben we in elk geval zekerheid over de afstamming van de pups. Dat is dan meteen onze nullijn. We hopen dan over enkele generaties steeds meer inzicht én garantie te kunnen geven over de zuiverheid van een afstamming. Een volledig dekkend systeem bestaat helaas niet omdat we niet van alle rashonden DNA kunnen afnemen en met elkaar vergelijken. Vandaar dat we gekozen hebben voor een nullijn die ligt op de dag waarop de afname van DNA bij ouderdieren verplicht gesteld wordt.

Geeft de chip dan geen zekerheid over de afstamming?

Nee. De chip geeft aan dat de controleur bij een pup die hem door de fokker is aangegeven een chip plaatst waarvan hij het nummer registreert. Dit nummer hoort vanaf dat moment bij die hond. Er is geen zekerheid over de afstamming omdat de controleur geen zekerheid kan geven over de ouderdieren die op de stamboom zijn aangegeven.

De microtransponder is dus slechts bedoeld ter unieke identificatie van die hond en zegt dus niets over de afstamming van zijn voorouders.

Is het wel nodig om DNA bij elke pup af te nemen en te controleren? Vormen de kosten geen drempel voor een pupkoper?

Wij zijn van mening dat de afname bij elke pup de beste optie is. Het is immers mogelijk dat binnen een nest niet alle pups van dezelfde vader zijn. In landen die ons voorgingen met verplichte DNA-afstamming (o.a. België) zie je nu ook een kentering van het steekproefsgewijze afnemen van DNA naar DNA-afname en -afstammingscontrole bij alle pups.

Daarnaast zal een pupkoper graag ook zekerheid willen hebben over de afstamming van zijn eigen specifieke pup.

Voorstel voor DNA-afname en afstammingscontrole bij alle pups en beide ouderdieren.

Waarom is de chip nodig als we DNA afnemen?

De chip blijft nodig om de hond snel en eenvoudig te kunnen identificeren. Hoewel identificatie ook met de afname van DNA zou kunnen, is dat veel kostbaarder en langzamer. Daarnaast heeft de Rijksoverheid de identificatie van honden door middel van een transponder verplicht gesteld.

Hoe gebeurt de afname van DNA? Kan ik ervoor naar de dierenarts?

DNA-afname bij de reu wordt uitgevoerd door onze buitendienstmedewerkers (chippers) en mogelijk ook de dierenartsen in uw omgeving. Het moeten onafhankelijke personen zijn die de identiteit van het dier kunnen bevestigen. Een protocol waarin het plan van aanpak c.q. de procedure voor afname en verzending is omschreven is in voorbereiding. De buitendienstmedewerker of de dierenarts gebruiken speciale formulieren voor de verzending. Na controle van de chip en de stamboom van uw hond nemen zij wat wangslim (zogenaamde swab) af. Dit wordt samen met een formulier opgestuurd naar het Laboratorium dat het DNA-profiel bepaalt en het DNA bewaart. Het DNA-profiel moet beschikbaar zijn als er dek-aangifte wordt gedaan (voorkeur), maar op zijn laatst bij de geboorteaangifte.

DNA-afname bij de teef kan door onze buitendienstmedewerker (chippers) en mogelijk ook de dierenartsen in uw omgeving worden uitgevoerd. De procedure is dan gelijk als bij de reu. Het is ook mogelijk om het DNA van de teef af te nemen tijdens de nestcontrole en de DNA-afname bij de pups.

DNA-afname voor pups wordt uitgevoerd door onze buitendienstmedewerkers die bij u thuis de pups komen chippen. Ook van de pups wordt wangslim afgenomen.

Gekozen is voor de genotek[®]swabs omdat deze een hogere DNA-opbrengst hebben die geschikt is voor wetenschappelijk onderzoek.

Hoe ziet het met de mogelijke vervuiling van het DNA-materiaal. Is bloedafname door de dierenarts niet veel beter?

Pups spelen met elkaar, bijten in elkaars oren, spelen mogelijk met andere honden in hun omgeving en drinken melk bij de moeder. Dat zorgt allemaal voor mogelijke 'vervuiling' van de DNA-afname. Deze vervuiling zal echter door het gebruik van de speciale swabs en de snelle verwerking niet van invloed zijn op de uitslag.

De enige mogelijkheid is dat er in zeer uitzonderlijke gevallen onvolgende DNA-materiaal beschikbaar is op de swab. In dat geval is er een protocol voorgeschreven voor een snelle herhaling van de DNA-afname. Voor de DNA-afstamming is er geen kwaliteitsverschil tussen onze swabs en bloedafname. Veel laboratoria zijn juist steeds meer aan het overstappen op de methode van swabs.

Waar gaat het DNA van mijn hond / pups naar toe?

Wij zijn in onderhandeling met het Van Haeringen Laboratorium (VHL). In vergelijking met andere laboratoria in Nederland en in andere landen hebben zij de allerbeste prijs-kwaliteitverhouding. Daarnaast kunnen zij binnen drie weken het resultaat leveren. Deze termijn is zeker nodig bij de verkoop van pups. Eigenaren hebben het recht om snel te weten of de afstamming van hun pups correct op de stamboom staat.

Wat gebeurt er als de afstamming niet klopt? Kunnen stambomen worden ingetrokken?

Mocht blijken dat de afstamming niet klopt, dan worden de stambomen niet afgegeven. Dat is de logische consequentie als de verstrekte gegevens om welke reden dan ook niet juist zijn aangegeven.

Wat kost DNA-afname en -afstammingscontrole?

Omdat we jaarlijks tussen de 40.000 en 45.000 honden verwachten waarvan DNA afgenomen en opgeslagen gaat worden, hebben we een sterk concurrerende prijs met het VHL kunnen afspreken. Het DNA worden afgenomen met een swab, opgestuurd naar het laboratorium en er zijn extra administratieve handelingen op kantoor. De prijs zal voor een DNA-profiel daarom verschillen bij de afname van een ouderdier individueel en bij de afname voor een heel nest pups.

Zonder dat u daaraan rechten kunt ontlenen denken wij dat de prijs voor DNA-afname, DNA-profiel en -afstammingscontrole bij een individueel ouderdier ongeveer € 60,- gaat bedragen en dezelfde procedure als het gaat om afname bij nestcontrole ongeveer € 35,- tot 40,- per pup.

De stamboom wordt duurder, prijzen we ons niet uit de markt? Stimuleren we daarmee niet de stamboomloze hondenhandel?

In een grootschalig onderzoek dat wij hebben gehouden onder potentiële pupkopers gaven bijna driekwart van de pupkopers aan dat zij graag extra gezondheidsinformatie (de matrix) op de stamboom zouden willen zien.

Met goede communicatie vanuit de rasverenigingen, de fokker zelf en de Raad van Beheer kunnen we potentiële pupkopers ervan overtuigen dat zij steeds meer inzicht in kwaliteit krijgen bij het kopen van een rashond met officiële stamboom. Mensen zijn bereid om voor dat inzicht in kwaliteit meer te betalen, zeker als ze iets kopen (een huisgenoot) waar ze jarenlang een emotionele band mee opbouwen en die volledig deel uitmaakt van hun gezin.

De verhoging van de stamboomprijs voor pupkopers komt, afhankelijk van het ras, uit op circa 5 tot 6% (bij DNA-kosten van circa € 35,- en een pupprijs van € 700,- tot € 800,-).

Wij verwachten niet dat dit percentage en dit bedrag een pupkoper zal afschrikken bij de keuze tussen een rashond met stamboom, met alle voordelen van dien, en een hond zonder stamboom, met alle nadelen van dien. Zeker niet als hij weet dat hij daarvoor absolute zekerheid heeft over de afstamming van zijn pup en inzicht krijgt in de kwaliteit.

Wat gebeurt er met het DNA van mijn hond?

Van het DNA wordt een DNA-profiel gemaakt. De uitslag hoort bij (de papieren van) uw hond. De digitale gegevens hiervan worden verstrekt aan de Raad van Beheer. Dit houdt in dat de chipnummers van de ouders en nakomelingen worden doorgegeven met daarbij een antwoord op de vraag of de afstamming correct is.

Voor wat betreft het DNA is het ISAG 2006 certificaat van toepassing. Het DNA-materiaal wordt opgeslagen voor de duur van minimaal twintig jaar. De Raad van Beheer blijft eigenaar van het DNA-materiaal en kan er te allen tijde binnen een redelijke termijn over beschikken. Het materiaal wordt alleen gebruikt voor afstammingsonderzoek van de betreffende hond en mag alleen nog maar ingezet worden voor gezondheidsonderzoeken binnen de georganiseerde kynologie. Hierover zijn nadrukkelijk afspraken gemaakt.

Het DNA-materiaal gaat naar het laboratorium voor analyse en opslag. Het blijft in bezit van de Raad van Beheer.

Met name op het gebied van erfelijke aandoeningen waarbij 'dragers' een rol spelen is dit van belang en kan het dus wel degelijk bijdragen aan een gezondere populatie. In de toekomst zullen meerdere genetische testen via de DNA-databank beschikbaar komen om op (dragerschap van) erfelijke ziektes te kunnen controleren.

Hoewel de Raad van Beheer als overkoepelend orgaan en objectieve organisatie eigenaar is van het opgeslagen DNA, kunnen hondeneigenaren en rasverenigingen gemotiveerd aanvragen doen bij de Raad van Beheer om DNA te gebruiken voor gezondheidsonderzoeken die op het betreffende ras betrekking hebben. De kosten van het gebruik zullen budgettair neutraal verrekend worden.

Wat doen we met het vrijwillige DNA-project dat al loopt? Mogen we die DNA-profielen gebruiken voor onze ouderdieren?

Ja, de DNA-profielen die door de Raad van Beheer, andere buitenlandse Kennel Clubs of laboratoria zijn verstrekt zijn geldig. Voorwaarde hiervoor is wel dat dit volgens de ISAG 2006 methode is en het chipnummer van de hond staat weergegeven. Dit zijn absolute voorwaarden. Zo snel mogelijk na het principebesluit (24 mei 2012) over het overgaan op de verplichte DNA-controle zal er een protocol opgesteld worden voor de vrijwillige DNA-afname. Hierin zal worden opgenomen dat dit uitsluitend door dierenartsen of door onze controleurs wordt uitgevoerd zodat altijd de identiteit gecontroleerd kan worden bij de DNA-afname.

Wordt met DNA-afname en -afstammingscontrole nu voorkomen dat er met zieke honden wordt gefokt?

Helaas niet. Men kan met een DNA-profiel voor afstammingscontrole niet controleren of een dier gezond of ziek is. Wel kan men met DNA bewijzen dat een dier afkomstig is van ouderdieren die gezondheidsonderzoeken hebben ondergaan.

Met name op het gebied van erfelijke aandoeningen waarbij 'dragers' een rol spelen is dit van belang en kan het dus wel degelijk bijdragen aan een gezondere populatie. In de toekomst zullen meerdere genetische testen via de DNA-databank beschikbaar komen om op (dragerschap van) erfelijke ziektes te kunnen controleren.

Is het DNA afnemen bij een evenement van de rasvereniging mogelijk?

In principe is het mogelijk dat één van onze buitendienstmedewerkers op dagen van de rasvereniging waar veel potentiële ouderdieren aanwezig zijn (b.v. een Kampioenschapsclubmatch of Familiedag) DNA af komt nemen. Hiervoor zal dan een speciaal tarief gerekend worden bij bepaalde aantallen.

Mijn ras – klein in aantal – is gezond zonder enig erfelijk gebrek. Is DNA-afname dan nog nodig?

Het is juist de bedoeling om géén onderscheid te maken tussen de rassen en de regels voor iedereen te laten gelden. In de communicatie is het van belang dat we de rashond met stamboom generiek kunnen promoten en niet slechts enkele rassen.

Daarnaast is het zo dat juist rassen die klein in aantal zijn gevaar lopen op het ontstaan van erfelijke aandoeningen. Hun genenpool is immers beperkt hetgeen verhoogde kans op erfelijke afwijkingen met zich mee brengt. Mocht dit in de toekomst dan toch gebeuren, dan is opgeslagen

DNA de manier om te kijken of het mogelijk is om een DNA-test te ontwikkelen.

Het zijn weer extra kosten, gaat de Raad van Beheer hieraan verdienen?

Nee, het draait niet om geld. Maar het draait om de basis voor het duurzame fokbeleid. Om het duurzame fokbeleid uit te voeren moeten er wel kosten gemaakt worden. Daar valt niet aan te ontkomen. De Raad van Beheer tracht dit alles kostendekkend te houden. We blijven een vereniging zonder winstoogmerk. De verdienste zit hem op de langere termijn in een gezondere populatie en een rashond die we met trots kunnen presenteren met stamboom én met inzicht in kwaliteit.

Wat is het voordeel van DNA-opslag?

Hoe meer DNA binnen een ras beschikbaar is, hoe sneller en efficiënter gezocht kan worden naar oplossingen voor erfelijke problemen.

De AV stukken van mei staat dat er al in juni een besluit genomen gaat worden, is dat niet wat vlug?

Ja, dat is inderdaad wat vlug. Er is besloten om wanneer er een principebesluit is genomen in mei, dan in december 2012 het besluit door de AV te laten nemen.

Verplichte DNA-controle: zekerheid over afstamming op de stamboom, meerwaarde voor pupkopers.

Aanvullende vragen of onduidelijkheden:

Wij vinden het van belang dat de verenigingen tijdens de AV op basis van de juiste informatie hun beslissing nemen.

Heeft u als vereniging of als fokker nog vragen die niet beantwoord zijn door deze nieuwsbrief of heeft u nog opmerkingen waarvan u het van belang acht dat deze meegenomen worden stuurt u ons dan een bericht via inventarisatie@raadvanbeheer.nl

De vragen uit deze nieuwsbrief zijn terug te lezen op: www.raadvanbeheer.nl/dna

Raadar is de gratis digitale nieuwsbrief van de Raad van Beheer.

Raadar wordt automatisch verstuurd aan het secretariaat van alle aangesloten leden van de Raad van Beheer en is via de website www.raadvanbeheer.nl voor iedere overige geïnteresseerde te lezen.

Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en voor niet-commerciële doeleinden.